

Ettersyn, kontroll og vedlikehold av håndslukkere og husbrannslanger

Tekst og foto: Landbrukets brannvernkomité, Thor kr. Adolfsen

Det er eiers plikt å sørge for ettersyn og kontroll av slukkemateriell. Ettersynet kan man gjøre selv. Kontroll må utføres av kompetent person. For boliger kreves kontroll hvert femte år. For næringsvirksomhet kreves kontroll hvert år.

Oppklaring av begreper

I det brannforebyggende arbeidet brukes det mange ord og uttrykk når det gjelder dette temaet. Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn med veiledning har imidlertid ryddet opp i begrepene. Legg merke til at begrepet service ikke benyttes.

Ettersyn: Ettersyn er en enkel sjekk. Dette kan utføres av eier eller bruker uten spesialkompetanse. Et typisk eksempel er å se om trykkindikatoren på et pulverapparat står på grønt felt og at slukkeapparatet er uskadd. Se for øvrig egen sjekkliste.

Kontroll: Kontroll er en omfattende sjekk. Her sammenliknes leverandørens spesifikasjoner med gjenstandenes tilstand. Typiske kontrollpunkter for håndslukkeapparater er å sjekke pakninger og slukkemiddelets tilstand. Kontroll må utføres av kompetent person. Se for øvrig beskrivelse av godkjenningsordninger.

Vedlikehold: Vedlikehold er reparasjoner og utskiftninger. Typisk eksempel er skifte av pulver i et pulverapparat. Vedlikehold må utføres av kompetent person.

Forskrifter og standarder

Forskrifter utgis av den norske stat. De inneholder som regel detaljbestemmelser for det som står på et overordnet nivå i lovene. Til forskriftene hører det ofte med en veiledning som forklarer nærmere hvordan forskriften skal forstås og oppfylles. Man kan velge andre løsninger enn det som står i veiledningene til forskriftene, men da må man selv dokumentere at disse løsningene er minst like bra som de som står i veiledningene. Dette medfører at de fleste velger å tilfredsstille de anbefalingene som står i veiledningene.

Landbrukets
brannvernkomité

For å unngå at veiledningene til forskriftene skal bli for omfattende, henviser man ofte til standarder. Dette er tilfellet for ettersyn, kontroll og vedlikehold av håndslukkere. Standarden for håndslukkere heter NS 3910 Brannmaterieell - Vedlikehold av håndslukkere. For husbrannslanger heter standarden NS-EN 671-1 Faste brannslukkesystemer-Slangesystem-er-Del 1: Slangetromler med formstabil slange. Standardenes nummer og navn er oppført i denne publikasjonen for oversiktens skyld, men det er normalt ikke nødvendig for bonden å anskaffe disse.

Krav til ettersyn, kontroll og vedlikehold av håndslukkere

I Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn med veiledning står det i § 2 – 4 at det er bygningseiers ansvar å sørge for ettersyn, kontroll og vedlikehold at håndbrannslukkere.

Ettersyn - håndslukkere

Ettersyn kan gjøres av bonden selv eller andre etter avtale, men det er bygningseierens ansvar at det blir utført. Det er ikke satt noe tidsintervall for ettersyn. En gang i kvartalet kan være et greit utgangspunkt. Finner man mange feil og mangler, kan man øke intervallet. Finner man få feil og mangler kan man foreta ettersyn for eksempel en gang pr. halvår.

For håndslukkeapparater er sjekk av at trykkindikatoren står på grønt felt, et av de viktigste sjekkpunktene.

Ettersyn kan bestå av følgende sjekkpunkter:

- Er slokkeren plassert på riktig sted?
 - Kjenner alle som arbeider på gården til dette stedet?
- Er slokkeren lett tilgjengelig og godt synlig?
- Er slokkerens bruksanvisning leselig?
- Vender bruksanvisningen ut i rommet?
- Har slokkeren synlige skader?
- Slokker med trykkindikator: Står pila på trykkindikatoren på det grønne feltet?
- Er sikringsplinten intakt og plumbert?
- Er datoen for kontroll utgått?
 - Se etikett på slokkeren.
- Kontroller at det ikke er fremmedlegemer i utløpsdysen på slokkeren
- Pulverslokkeren snus på hodet og holdes mot øret i 5 til 10 sek. Da skal man kunne høre at pulveret er løst.

Ettersyn - husbrannslanger

Ettersyn kan gjøres av bonden selv eller andre etter avtale, men det er brukers ansvar at det blir utført. Det er ikke satt noe tidsintervall for ettersyn. En gang i kvartalet kan være et greit utgangspunkt. Finner man mange feil og mangler, kan man øke intervallet. Finner man få feil og mangler kan man foreta ettersyn for eksempel en gang pr. halvår.

For husbrannslanger er sjekk av at vanntrykket er på frem til slangens ventil, og at ventilen og strålemunnstykket er lette å åpne, svært viktig.

Ettersyn kan bestå av følgende sjekkpunkter:

- Sjekk at slangen ikke er i ferd med å slå sprekker.
- Sjekk at vanntrykket er på.
- Sjekk at ventilen er lett å åpne.
- Sjekk at munnstykket fungerer.
- Sjekk at skapet er lett å åpne.
- Sjekk at merkingen av skapet er hel.
- Sjekk at det ikke står gods foran skapet som gjør det vanskelig å åpne det.
- Bruk gjerne slangen til å spyle gulv mm. i det daglige arbeidet. Det er en fin funksjonstest.

Godkjenningsordninger for kontroll og vedlikehold av håndbrannslukkere og husbrannslanger

For kontroll og vedlikehold av håndbrannslukkere og husbrannslanger, anbefales det å følge veiledningen til Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn. Dette medfører at du må følge de bestemmelsene som er oppgitt i standardene.

For å gjennomføre kontroll og vedlikehold enklest mulig, har Rådet for vedlikehold av brannslukkemateriell laget forskjellige ordninger der man utdanner personell og utsteder sertifikater for å utføre de forskjellige arbeidsoppgavene. Rådet består av medlemmer innen sentrale myndigheter, forsikring og skadeforebyggende organisasjoner. Rådets nettside ligger på denne lenken: <http://www.rvb.no/>.

Standardene sier følgende om kontroll av håndslukkeapparater:

- Næringsvirksomhet: Alle håndslukkeapparater skal kontrolleres hvert år. Driftsbygninger mm. regnes som næringsvirksomhet.
- Privatboliger: Alle håndslukkere skal kontrolleres minst hvert 5. år.

Standardene sier følgende om kontroll av husbrannslanger:

- Næringsvirksomhet: Kontroll en gang pr. år. Periodisk kontroll hvert 5. år med trykkprøving.
- Privatboliger: Ingen krav til kontrollintervaller.

Når du først har kontroll på apparatene i næringsvirksomheten, er kostnaden liten for også å gjennomføre kontroll for de håndslukkeapparaterne som finnes i privatboligene.

Rådet for vedlikehold av brannslukkemateriell har to ordninger for kontroll av håndslukkere.

Den ene ordningen, der kontrolløren har rødt kompetansebevis, er den enkleste. I tillegg til visuell sjekk av håndslukkerapparatet, testes også trykindikatoren med eget manometer som monteres på apparatet.

Den andre ordningen, der kontrolløren har grønt kompetansebevis, utføres en mer omfattende kontroll der bl.a. håndslukkerapparatet blir demontert og sjekket. Disse kontrollørene kan også kontrollere husbrannslanger.

De kontrollørene som kun kan kontrollere husbrannslanger og andre slukkeanlegg som benytter vann, har blått sertifikat.

Det er valgfritt hvilken kontrollordning du velger. Godkjente kontrollører finner du på rådets nettsider <http://www.rvb.no/>.